QORTI ĊIVILI

(SEZZJONI FAMILJA)

ONOR.IMHALLEF

JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D., LL.M. (IMLI)

Illum 22 ta' Mejju 2024

Rik. Gur.Nru.: 5/2021/2 JPG

Kawza Nru.: 22

MM f'isimiha propju u ghan-nom u in rapprezentanza tal-minuri JM

Vs

KM

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' KM intavolat fit- 2 ta' Novembru 2021 li permezz tieghu, wara li gie dikjarat dak premess, talab:

Ghaldaqstant l-esponenti umilment jitlob lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:

1. *Tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti li tezisti bejn il-partijiet u dan ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta;*

2. *Tordna li din l-ordni ta'waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti tkun komunikata lid-Direttur tar-Registru Pubbliku.*

Rat id-digriet taghha tat- 8 ta' Novembru 2021 li gie debitament notifikat skond il-ligi;

Rat ir-risposta mahlufa ta' MM datata 22 ta' Novembru 2021 fejn ghal ragunijiet hemm hekk indikati, oggezzjonat ghat-talbiet tal-intimat.

Rat id-dokumentazzjoni;

Semghat ix-xhieda;

Semghat it-trattazzjoni tal-avukati difensuri tal-partijiet tal-25 ta' Jannar 2024;

Ikkonsidrat:

Illi din hija sentenza wara talba maghmula mill-Intimat KM permezz ta' rikors datat 2 ta' Novembru 2021 fejn talab lil dina l-Qorti tordna il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti bejn l-attrici u l-konvenut u dana ai termini tal-artikolu 55 (1) tal-Kodici Civili. Dan l-artikolu jipprovdi s-segwenti:

> "***Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smigħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin.***"

Skond is-subinciz (2) tal-istess artikolu, l-ordni tal-waqfien tal-komunjoni ghandha tinghata b'sentenza u skont is-subinciz (3) l-ordni tal-waqfien tkun tghodd minn meta s-sentenza tghaddi in gudikat.

Illi r-raba sub-inciz tal-istess artikolu imbaghad jipprovdi illi:

> "***Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.***"

Illi kif inghad fis-sentenza fl-ismijiet: **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi,** deciza mill-

Qorti tal-Appell fit-28 ta' Marzu 2015:

> ***"In tema legali jinghad illi l-Artikolu 55 tal-Kap.16 li fuqha hija bbazata t-talba attrici jaghti l-fakolta' lil parti jew ohra li "f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda titlob il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni tar-residwu taht amministrazzjoni separata li tkun tezisti bejn il-konjugi…..t-talba ghall-waqfien m'ghandhiex tinghata jekk parti tkun ser issofri "pregudizzju mhux proporzjonat." Inoltre, l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skond il-principju incumbit ei qui dicit non ei qui negat."***

Il-Qorti tal-Appell ikkonfermat decizjoni moghtija mill-Qorti tal-Familja fejn qieset li l-intimat ma kienx ser isofri pregudizzju sproporzjonat bit-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti fil-mori tal-kawza. Ghall-kuntrarju, gie kkonsidrat mill-Qorti tal-Appell li t-terminazzjoni tal-komunjoni kien ser igib beneficcju inkwantu jevita li xi parti jew ohra taghmel xi dejn li, 'l quddiem, ikun jista' jigi addebitat lill-komunjoni.

Fil-kawza fl-ismijiet: **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Ottubru 2015, fejn il-Qorti tal-Appell ikkonfermat li is-sentenza moghtija mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) ntqal:

> ***"...il-Qorti tosserva li l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jista' jkun ta' ebda pregudizzju ghas-sehem tal-attrici mill-assi li talvolta din tiskopri wara li twafqet il-komunjoni, ghax il-waqfien tal-komunjoni jirreferi ghal futur u mhux ghal dawk l-assi li diga' dahlu u qeghedin fil-komunjoni anke jekk ad insaputa tal-attrici".***

Illi bhala regola, il-Qorti ghandha xxolji l-istess komunjoni tal-akkwisti, salv ghal dawk il-kazi eccezzjonali fejn jigi sodisfacentement ippruvat illi l-waqfien ser igib mieghu pregudizzju mhux proporzjonat lil xi parti jew l-ohra.

Illi fir-risposta taghha l-attrici tirrileva illi sakemm kienu ghadhom jghixu flimkien, il-partijiet kienu dahlu f'konvenju ghax-xiri ta' appartament, illi pero', minn meta bdew il-proceduri ta' separazzjoni personali, hija ma kellha l-ebda informazzjoni fuq x'gara minn din il-propjeta.

Taghmel referenza ghall-konvenju fuq propjeta ohra, u ghall-liema kuntratt l-attrici ma kienitx dehret stante li f'dawk iz-zminijiet kienu diga nbdew proceduri ta' separazzjoni. Illi ciononostante, meta kien sar il-konvenju fuq din l-ismemmija propjeta, l-partijiet kienu hargu ghaxra fil-mija (10%) tal-prezz u anke kienu hargu ammont ta' flus sabiex l-imsemmi fond jigi zviluppat. L-attrici tishaq ukoll illi l-komunjoni tal-akkwisti hija kompriza mid-dar matrimonjali, u zewg garaxxijiet u mhux garaxx wiehed, stante li dan it-tieni garaxx inxtara waqt iz-zwieg.

F'dan l-istadju il-Qorti taghmel referenza ghall-insenjamenti tal-Qorti tal-Appell, fejn fis-sentenza: ***Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs. Michael Lowell***[1] fejn intqal:

> *"Fil-fehma tal-Qorti l-ezercizzju li trid taghmel il-Qorti huwa maqsum primarjament f'zewg stadji. Fl-ewwel stadju l-Qorti tezamina jekk l-oggezzjoni jew l-oggezzjonijiet imressqa humiex oggettivament rilevanti ghall-finijiet stretti tal-artikolu 55 sub-inciz 4. F'kaz li l-oggezzjoni tissupera l-ewwel gharbiel jehtieg li l-Qorti tghaddi sabiex tevalwa l-provi u s-sottomissjonijiet imressqa sabiex tiddeciedi jekk l-oggezzjoni, oggettivament rilevanti, hiex sorretta mill-provi u allura jekk l-intimata ippruvatx sodisfacentement illi fl-ewwel lok ser tbati pregudizzju u fit-tieni lok, dejjem jekk jirrizulta pregudizzju, jekk tali pregudizzju hux proporzjonat jew le.*
>
> *Ezami tal-artiklu 55(4) juri illi mhux kull pregudizzju li tista' tivvanta xi parti b'opposizzjoni ghal sentenza in parte ghall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jikkwalfika bhala ostaklu ghall-pronunzja ta' tali sentenza.*
>
> *Is-sub inciz 4 tal-artikolu 55 jipprovdi illi l-Qorti ghandha tippronunzja l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti qabel is-sentenza finali kemm il-darba xi parti ma tkunx ser tbati pregudizzju mhux proporzjonat. Dana gie ritenut fil-kawza fl-ismijiet Jael Cassar vs Robert Cassar.*[2]

Dina l-Qorti taghmel taghha li-insenjamenti tal-Qorti tal-Appell fejn gie ddikjarat illi:

> *l-pregudizzju mhux proporzjonat ghandu jigi ppruvat minn min jallegah u dana ai*

[1] Deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Ottubru 2015.
[2] Deciza mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) nhar it- 3/12/2013 212/2019/2 RGM.

termini tal-principju stabbilit fil-gurisprudenza taghna li minn jallegah jrid jipprova ossia illi l-oneru tal-prova ibcumbit ei qui dicit non ei qui negat[3].

In vista tal-ligi u tal-gurisprudenza li qed issir referenza ghalihom, din il-Qorti sejra tikkonsidra jekk l-oggezzjonijiet sollevati mill-attrici humiex:

1. **Relevanti għall-finijiet tal-Artikolu 55; u**

2. **Humiex tali li jissarrfu fi preġudizzju mhux proporzjonat u konsegwentement jiġġustifikaw iċ-ċaħda tat-talba tal-intimat għall-waqfa tal-komunjoni tal-akkwisti sal-lum viġenti bejn il-partijiet.**

Il-Qorti tibda billi tirrileva illi l-waqfien tal-komunjoni jsehh meta s-sentenza tal-Qorti tghaddi in gudikat u bl-ebda mod ma jkollha effett retroattiv. Il-Qorti dejjem ikkunsidrat illi dak li sal-lum huwa formanti mill-komunjoni tal-akkwisti ser jibqa` hekk sakemm ikun hemm ix-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti u d-decizjoni dwar il-qasma tal-proprjeta` tal-partijiet. Dana qieghed jinghad fid-dawl tal-fatt li dak li qed jitlob il-konvenut huwa biss li l-istess komunjoni tal-akkwisti tieqaf u ma tibqax fis-sehh, u mhux il-likwidazzjoni tal-istess komunjoni f'dan l-istadju. Dan huwa konformi mal-insenjament tal-Qorti tal-Appell fejn ġie ritenut illi:

Il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jista' jkun ta' ebda pregudizzju ghas-sehem tal-attrici mill-assi li talvolta din tiskopri wara li twaqqaf il-komunjoni ghax il-waqfien tal-komunjoni jirriferi ghal futur u mhux ghal dawk l-assi li diga dahlu u qeghdin fil-komunjoni ***anke jekk ad isaputa tal-attrici.*** [4]

Ikkonsidrat:

Fit-trattazzjoni orali, filwaqt illi l-attrici ccitat diversi sentenzi tal-Qrati nostrani, sostniet illi hemm diskrepanza rigward id-dhul kif dikjarat tal-intimat fuq id-dokumentazzjoni relattiva, u d-dhul allegatament attwalment fgenerat. L-attrici ghamlet ukoll referenza ghat-testimonjanza Clatyon Bellia, Direttur tas-Socjeta JB Property Limited, dattur tal-lavur tal-intimat fejn spjega

[3] Vide **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi,** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Marzu 2015.

[4] Vide **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell** supra.

illi bejn is-sena 2016 u 2022[5], il-pagament ghax-xoghol li sar f'dan il-perjodu mill-intimat **'intilef'**, stante li l-appartament li kien ser iservi bhala hlas ghal tali xogholijiet effettivament ma giex trasferit lill-intimat. Dan ix-xoghol prestat mill-intimat kien jikkonsisti f'xoghol ta' *plumbing u electricity* f'sitta u tletin (36) appartament, f'erbgha blokkok ta' disgha (9) appartamenti kull blokk. **Infatti, Bellia, iddikjara illi ma akkorda ebda kreditu jew hlas ghax-xogholijiet maghmula mill-intimat.** Illi ghaldaqstant l-attrici ssostni illi evidentement hija ser issofri pregudizzju sproporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti in vista ta' dak fuq spjegat.

Illi da parti tieghu l-intimat afferma illi l-attrici ma indikatx x'inhu l-pregudizzju sproporzjonat li qieghda tallega li ser issofri jekk din il-Qorti tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti. Zied illi l-biza' tal-attrici illi hemm fondi li gew mohbija minnha, mhumiex ser ikunu kawtelati billi l-partijiet jinzammu marbutin b'dan ir-regim matrimonjali li ghadu vigenti bejn il-partijiet, izda billi taghmel uzu mir-rimedji kawtelatorji li l-ligi tpoggi a dispozizzjoni.

Huwa fid-dover tal-Qorti li tevalwa bir-reqqa jekk bix-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti jekk xi parti jew l-ohra hux ser jbatu pregudizzju, u jekk dan hux ser jikkwalifika bhala 'mhux proporzjonat.'

Illi l-inkartament tal-proceduri odjerni wara ftit iktar minn sentejn, diga' jikkonsisti f'disa' (9) volumi, b'dana illi l-attrici produciet diversi provi; kemm provi dokumentarji u anke testimonjanzi *viva voce* ta' rapprezentanti tal-banek u anke l-*accountant* tal-intimat zewgha. Din il-Qorti rat ukoll illi diga' gew esebiti dokumentazzjoni relattivi ghar-ricerki dwar l-assi immobbli tal-partijiet. Illi din il-Qorti taghraf illi essenzjalment l-oggezzjoni tal-attrici fir-rigward l-waqfien *o meno* tal-komunjoni tal-akkwisti tirrigwarda d-dhul tal-intimat zewgha bejn il-perjodu 2016 u 2022 li skond l-attrici gie mistur minnha mill-intimat u li l-prezzijiet attribwiti mill-intimat ghax-xoghlijiet maghmula minnu huma irrisorji. Illi hija l-fehma konsiderata ta' din il-Qorti illi mill-provi in atti jirrizulta li l-preokkupazzjonijiet tal-attrici huma tali li l-attrici attwalment ser tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.

Illi tenut kont tal-konsiderazzjonijiet hawn maghmula, mill-provi attrici u mit-testimonjanzi *viva voce* quddiem din il-Qorti, din il-Qorti jidhrilha li ma jkunx ghaqli, in vista tal-pregudizzju

[5] Vide xhieda 1144 et seqq. tal-proceduri 5/2021 JPG.

sproporzjonat tal-attrici, li t-talba ghall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti tal-konvenut tintlaqa' f'dana l-istadju.

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tichad it-talbiet kollha tal-konvenut hekk kif dedotti fir-rikors tieghu tat-2 ta' Novembru 2021.

Spejjez riservati ghal gudizzju finali.

Moqrija.

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

Christabelle Cassar
Deputat Registratur